

Tabel 17. Voldtægtsdomme fordelt efter forskellige karakteristika ved gerningsmanden og offer samt efter afgørelsesår.

	1984	1988	1992	1996	1998	I alt
Gerningsmand under 18 år	5% (3)	5% (3)	2% (1)	7% (2)	9% (4)	5% (13)
Offer meget ung eller gammel	13% (8)	10% (6)	12% (6)	7% (2)	12% (5)	11% (27)
Gerningsmanden alkoholpåvirket	81% (51)	82% (51)	71% (34)	80% (24)	79% (34)	79% (194)
Offeret alkoholpåvirket	41% (26)	48% (30)	50% (24)	33% (10)	61% (26)	47% (116)

Såfremt offeret er meget ungt eller har en meget høj alder, vil det ofte være anført som en skærende omstændighed, og offerets alder vil være fremhævet i dommen. I andre tilfælde omtales offerets alder typisk ikke. Det afspejler sig også i straffnivået, idet dommene i gennemsnit er 6 mdr. længere, når offeret er meget ungt eller meget gammelt. Som det ses af tabel 17, omfatter godt en tiendedel af sagerne meget unge/gamle ofre. Heller ikke på dette område ses klare udviklingslinier.

I undersøgelsen er det registeret, om gerningsmand eller offer har været påvirket af alkohol. Herved forstås, at der forud for voldtægten overhovedet er indtaget alkohol. En overordentlig stor del af gerningsmændene har været alkoholpåvirkede under voldtægten. Tabel 17 viser, at i næsten alle årene har 4 ud af 5 gerningsmænd været påvirkede af alkohol. I øvrigt ses ingen sammenhæng mellem, om gerningsmændene var påvirkede eller ej, og strafudmålingen.

I en del af sagerne har også offeret været påvirket af alkohol. Andelen, der har været påvirket, svinger noget år for år, fra minimum en tredjedel til knap to tredjedele. Undersøgelsen peger på, at der er en sammenhæng mellem straf længderne, og om offeret er påvirket af alkohol eller ej, idet de ubetingede straffe i gennemsnit er 3 mdr. kortere, når offeret er påvirket. Denne sammenhæng kan dog meget vel være falsk, idet den kan bero på, at ofre for kontaktvoldtægter meget hyppigere end ofre for overfaldsvoldtægter er påvirkede af alkohol.

De statistiske analyser³⁾

Ovenstående har peget på mange sammenhænge mellem forhold ved voldtægten og strafudmålingen i voldtægtssager. Samtidig har analysen vist, at der på enkelte områder er klare forskelle mellem voldtægtsdommene de enkelte år, mens der på en række andre områder ikke er tydelige forskelle. Det kan på denne baggrund være vanskeligt at vurdere, hvorvidt der reelt er sket en ændring i strafudmålingen for voldtægt.

Ved hjælp af statistiske metoder er det imidlertid muligt at vurdere, hvilke af de nævnte forhold der reelt bidrager til at forklare strafudmålingen, herunder også en vurdering af, om selve årstallet for dommen bidrager til at forklare strafudmålingen. Selv om der umiddelbart kan peges på en sammenhæng mellem forskellige forhold og strafudmålingsniveauet, så kan disse sammenhænge således godt vise sig at være falske, idet de reelt afspejler en bagvedliggende sammenhæng, jf. ovenstående eksempel med offerets påvirkning af alkohol. Tilsvarende er det muligt, at det, der umiddelbart ikke synes at hænge sammen med straffens længde, reelt gør det, men at denne sammenhæng skjules af andre forhold. Fx kan man tænke sig, at når der ikke for de ubetingede frihedsstraffe ses nogen sammenhæng mellem straffens længde og gerningsmandens alder, så kan det måske bero på, at unge gerningsmænd gennemgående begår grovere voldtægter end ældre gerningsmænd.

De statistiske analyser er baseret på samtlige domme til ubetinget frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens § 216. Ekskluderet af analysen er altså kombinationsdomme og betingede domme samt de ganske få sager vedrørende straffelovens § 217.

I de statistiske analyser, der er gennemført, indgår følgende variable:

- Årstal for dom
- Voldtægten grovhed (§ 216, stk. 1 eller stk. 2)
- Fuldbyrdet eller forsøg på voldtægt
- Varighed af voldtægt (strakt sig over tid eller ej)
- Begået af flere i forening (ja/nej)
- Dømt for flere voldtægter (ja/nej)
- Dømt for tilsvarende seksualforbrydelser (ja/nej)
- Dømt for andre former for kriminalitet (ja/nej)
- Fællesstraf (ja/nej)
- Sagsbehandlingstid i 1. instans (1-2 mdr., 3-5 mdr., over 5 mdr.)